

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 1. Quæ scientia necessariò ponenda sit in deo ante omne decretum
prædestinationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

electioni secundum rationem, & electio prædestinationi. In secundo affirmat prædestinationem certissimè, & infallibiliter consequi suum effectum: nec tamen imponere necessitatem ut scilicet effectus eius ex necessitate proüeriat. Est enim prædestinatio pars providentiæ. Cuius ordo licet infallibilis sit, sicut est diuina scientia: non tamen imponit necessitatem effectibus ad quos causas liberas ordinavit: neque tollit libertatem arbitrij; ex qua contingenter proüerit prædestinationis effectus. In tertio asserit numerum prædestinatorum esse Deo certum, non solum formaliter, quòd scilicet tot saluandi sint; verum etiam materialiter, quòd scilicet hæc, aut illi. Idque non tantum ratione cognitionis, quia scilicet Deus sciit quot sint saluandi, & quinam (sic enim Deo certus est etiam numerus guttarum pluuiæ, & arenæ maris) sed ratione electionis, & definitionis cuiusdam. Deus enim præordinauit omnes & singulas creaturas rationales, quæ beatitudinem æternam consequentur. Licet autem opinentur aliqui tot esse saluandos, quot Angeli ceciderunt: alij tot esse electos, quot Angeli remanserunt: alij, quot Angeli ceciderunt, & insuper tot, quot fuerunt Angeli creati. Melius tamen dicitur quòd soli Deo est cognitus numerus electorum, in superna felicitate læcandus. Hæc D. Thom. quæ sequentibus sectionibus explicanda sunt.

SECTIO I.

Quæ scientia necessariò ponenda sit in Deo ante omne decretum prædestinationis?

QVAESTIO est de ordine rationis, non de ordine temporis, vel naturæ. Supponimus enim Deum vnico reatè & indiuisibili actu æterno, qui est ipsemet Deus, intellexisse & voluisse quicquid intelligit & vult, siue circa negotium prædestinationis, siue circa quilibet aliud. Quia tamen actus ille reatè vnicus, est virtualiter multiplex, id est, æquiuales multis actibus creaturarum inter se subordinatis, partim intellectus, & partim voluntatis: præbet nobis fundamentum concipiendi inadaquatè, & distinguendi in varias rationes, alias alijs priores virtualiter & æquiuales, quatenus respondent actibus distinctis creaturarum, quorum alij sunt alijs priores.

Scientia simpliciter intelligitur est prior decreto prædestinationis.

Hoc supposito, certum est scientiam simpliciter intelligentiæ circa obiectum decreti prædestinationis, quæ Deus illud nouit ut possibile & volibile, esse ratione priorem omni decreto prædestinationis, & omni actu libero voluntatis circa tale obiectum. Nihil enim est liberè volitum, nisi sit præcognitum. Et quodcumque exercitium libertatis præsupponit cognitionem obiecti eligibilis, cum aliqua indifferentia, id est, cum varijs rationibus propter quas

possit eligi, & non eligi, pro arbitrio voluntatis. Addi potest ad idem confirmandum, quòd scientia simpliciter intelligentiæ est simpliciter & absolute necessaria, effectque, quamuis Deus nihil liberè decreuisset facile extra se: decretum verò prædestinationis est liberum. At necessaria in Deo sunt priora liberis, ex parte subiecti, id est, ordine necessitatis. Verum hæc non disputamus de ordine qui est inter actus ex parte subiecti: sed de ordine qui est inter ipsos ex parte causalitatis metaphysicæ, vel quasi causalitatis vnus ad alium. Quo prænotato, superest quærere primò, num etiam scientia conditionata circa obiectum prædestinationis necessariò præsupponatur eius decreto? Secundò, an etiam actus aliquis intellectus, qui dicitur imperium? Tertio, an etiam aliqua scientia rationis?

Dico primò, Scientiam conditionatam circa obiectum decreti prædestinationis, esse priorem decreto. Ratio huius conclusio- nis facile redditur à Suare & ab alijs eiusdem sententiæ, qui putant decretum prædestinationis esse antecedens absolutum & efficax, fundatum in eo, quòd Deus per scientiam conditionatam certus est sibi non defutura media, per quæ infallibiliter perducat liberè creaturas ad gloriam, quæ illis antecedenter & efficaciter acquirat, obtineat, quæ ab illis bona opera libera, per quæ vult illas ad gloriam perducere: præueniendo scilicet illis auxilijs quæ videt esse profutura, si offerantur tali modo, & tempore, & in talibus alijs circumstantijs. In nostra verò sententiâ,

Atque etiã scientia conditionata circa obiectum decreti prædestinationis.

TINO
JS
part
VT

quæ negat tale fuisse decretum prædestinationis, alia ratio reddenda est. Cuius reddendæ difficultatem facit, quod iuxta nos Deus non videtur scientia media, siue ut velit omnes saluare antecedenti voluntate, inefficaci & conditionata pro illo signo rationis: siue ut eligat media, quorum aliqua sunt profutura electis, & alia sunt non profutura reprobis: Sed perinde hæc omnia facit, ac si scientiam conditionalium non haberet. Quare scientia conditionalium nullam exercet causalitatem virtutalem seu metaphysicam circa decretum prædestinationis, quia perinde se habet ad illud, ac si non esset: adeoque non est prior ratione decreto.

4. Respondeo, scientiam conditionalium, licet non dirigat Deum et feligat quibusdam media, quia congrua & profutura, affectu ad hoc planè determinante, & alioqui non electuro: alijs verò feligat media, quia incongrua & non profutura, ut dicemus inferius num. 54. nihilominus tamen non se habere imperitenter & perinde ac si non esset, respectu actuum diuinæ voluntatis intendendis omnibus gloriam inefficaciter, & media eligentis: sed præsupponi necessariò ad perfectum illum modum intendendi finem, & eligendi media, qui decet prouidentiam diuinam perfectissimam. Nam ad perfectionem prouidentie pertinet præscire exitum, quem intentio finis, aut electio mediorum habitura est. Ideoque S. Thom. q. 22. art. 1. in corp. ait, *ad prouidentiam pertinere memoriam præteritorum, & intelligentiam presentium, prout ex præteritis memoratis, & ex presentibus intellectis, coniectamus de futuris prouidentis.* Quæ verba D. Thom. de humana prouidentia intelligenda sunt. Deus enim ab æterno decernens quicquid decreuit, non eguit memoriã præteritorum, quæ nulla erant: neque coniecturis est usus, per se fallacibus: sed euidenter & infallibiliter præsciuit quidnam euenturum esset, si gloriam intendere communicare creaturis intellectualibus, dependenter, quoad efficaciam, à conditionibus vel operibus, earum libertati subiectis: quemue effectum habitura essent media & auxilia ad hunc finem consequendum illis exhibita. Sicut tamen pertinet ad perfectionem humanæ prouidentie scientia ista coniecturalis, quam solum possumus habere naturaliter de futuris prouidentis: debetque prius comparari ex memoria præteritorum, & inspectione presentium, quàm prudenter intendamus finem, & media eligamus idonea: ita præscientia Dei perfectissima de euentu sub conditione futuro, si finis talis intendatur tali modo, per quæ talia media procuraretur, pertinet ad perfectionem prouidentie diuinæ in negotio prædestinationis, præsupponiturque ratione prius tam intentioni huius, seu voluntati generali saluandi omnes, quàm electioni mediorum, tanquam aliquid constituens Deum in actu primo completo, &

Quia est necessaria ad perfectionem prouidentie diuinæ

proximo, ad prudenter intendendum & eligendum. Estque illa præscientia, etiam in suo gradu euidentiæ & certitudinis infallibilis, de ratione prouidentie diuinæ, quæ perfectissima est & prudentissima. Sicut notitia coniecturalis est de ratione prouidentie humanæ, quæ minus perfecta & fallibilis est.

Neque obest quòd Deus in primo illo actu voluntatis non intedit efficaciter & absolute finem, neque in secundo, eligat media ut profutura, sed solum ut de se apta & utilia. Nam quamuis ita sit: quemadmodum ut nos prudenter intendamus finem & eligamus media, defemus prius coniectare quid ex tali intentione & electione sperandum sit: ita Deus in negotio prædestinationis præscire debet quid expectandum sit, si hominum salutem tali modo intendat, ad eamque hæc & illa eligat media. Quare illa scientia præsupponitur intentioni finis, & electioni mediorum, tanquam fundamentum vtriusque prudenter faciendæ. Deus autem prudentissimè intendit & eligit. Consentient Molina q. 22. art. 1. disp. 2. Lessi in tractat. de auxili. cap. 4. num. 16. & Valentius Henrice disp. 22. cap. 3. num. 25.

Dico secundo: Ante decretum prædestinationis non est necessarium in Deo alius actus intellectus, qui dicitur imperium, & explicatur per verba, *fac hoc.* præscribens voluntati esse decernendum, ipsum quod decernit, hunc finem esse tali modo intendendum, aut hæc & illa media esse eligenda, ac deinde applicanda in executione: obligantque diuinam voluntatem per modum legis aut præcepti. Hæc conclusio est contra nonnullos quorum confusè meminit Molina q. 23. art. 2. disp. 2. *Alii affirmant.* Et probatur quia ut Deus finem tali modo intendat, sufficit illi cognoscere, per scientiam simplicis intelligentie, finem illum esse possibilem, & conuenienter expectabilem: ac per scientiam mediam prænosce quidnam sit euenturum ex sua intentione, quod ad prudenter intentionem necessarium esse paulò ante probauimus. Similiter ut eligat media, sufficit illi cognoscere, per scientiam simplicis intelligentie, proportionem conuenientem medium cum fine: & per scientiam mediam, euentum ex illis secuturum. Ad applicationem verò mediorum, & executionem, sufficit noticia modi & temporis, quo exequendum est secundum intentionem & electionem præcedentem. Neque enim eget voluntas diuina imperio cuiusquam, ut urgeatur & obligetur ad exequendum id, quod absolute & efficaciter decreuit, eo tempore & modo quo decreuit: cum ab ipsa sua perfectione intrinseca, constantia, & immutabilitate, necessitetur ad exequendum quicquid decreuit, parique necessitate non possit non exequi decreta sua conditionata, purificata conditione. Quare ille actus intellectus diuini, quo dicat voluntati, *fac hoc.* per modum imperantis, est superfluus. Neque voluntas Dei eget tali imperio: sed opus tantum

tum habet notitij supra dictis, virtualiter aut formaliter practicas, dirigentibus intentionem finis, electionem mediorum, & vsum siue applicationem & executionem. Vtrum verò notitiæ illæ practicae imperium vocari possint, aut debeant, alio sensu quam supra explicato? quæstio est de nomine & nullius momenti.

7. Dico tertio, Aliquam scientiam visionis, seu de rebus in aliqua temporis differentia absolute extituras, fuisse ratione priorē omni decreto nostræ prædestinationis: ad completam verò prædestinationem, multiplicem aliam scientiam visionis fuisse præsuppositam.

Prima pars probatur, quia supposito (quod in tractatu de Incarnatione probabimus) Christum fuisse primò prædestinatum, ceterosq; omnes propter ipsum eiusque merita prædestinari: Christus vt præuisus, eiusque merita vt præuisa, sunt ratione priora tota nostra, prædestinatione adæquatè sumpta. Quia sunt motuum voluntatis diuinæ, propter quod gloriam nobis impendit, & procurat per media idonea. Hoc autem Christo singulare est. Nam ex parte ipsius prædestinati, vel aliorum, nihil est quod absolute præuisum, fuerit causa totius suæ prædestinationis. Potest tamen vnus prædestinatus esse causa prædestinationis, completæ alterius, vt dicam paulo post.

8. Dices nonnullos nasci ob preces sanctorum, quorum intercessionibus parentes illis à Deo impetrant. Ergo sancti qui sunt causa vt sint, sunt etiam causa in radice vt Deus illis gloriam intenderit, & reliquorum quæ sequuntur ex illa intentione; ac proinde totius eorum prædestinationis adæquatè sumptæ.

Respondeo non esse causam antecedentis illius intentionis generalis, quæ Deus confusè pro illo signo rationis, voluit gloriam omnibus hominibus quomodocunq; & quacunq; ex causa futuris. In qua intentione confusè cõprehēdebantur homines illi, sanctorum precibus impetrandi. Imò neque propter hoc præcisè quòd impetrauerit vt nascerentur, esse causas prædestinationis ipsorum formaliter & per se: sed tantum esse causas, vt sint in rerum natura, eodem modo quo si nulla esset prædestinatio. Aliunde verò est quòd Deus omnes creaturas intellectuales ad gloriam destinet. Adde simili argumento probatum iri, eos qui peccato suo fornicationis, adulterij, sacrilegij, sunt causa vt alij nascantur, esse pariter causas totius eorum prædestinationis, quod absurdissimum est.

9. Sunt qui putent scientiam visionis de persona prædestinanda, præsupponi necessariò ipsius prædestinationi: eo quòd natura præsupponitur gratiæ; & subiectum, formis accidentalibus. Sed falluntur, quia licet ordine executionis natura præsupponatur gratiæ respectu eiusdem, & subiectum præsupponatur formis accidentalibus: potest tamen ordo intentionis esse diuersus, ita vt Deus

Tomus I.

intendat homines creare propter gloriam, & velit eos esse vt beati sint, & cum Christo in perpetuum regnent. Ac licet non possit desiderari alicui gloria & beatitudo, absque eo quòd ipse includatur in obiecto, talis desiderij, & actus simul tendat in vtrumque, multare in quo: potest tamen inter obiecta esse ordo à quo: ita vt quamuis simul eodem actu indiuisibili expectantur: vnum tamen propter aliud expectatur: id est, vnum se appetatur, & sit alteri ratio cur appetatur.

Secunda pars conclusionis, quòd scilicet multiplex scientia visionis præsupponatur ad prædestinationem completam, probatur quia Deus non completè prædestinat, id est, absolute & efficaciter decernit dare gloriam, nisi præuiso bono statu finali, & vtu mediorum vel auxiliorum salutis. Vtem non decernit efficaciter infundere fidem, & alios habitus supernaturales, ac remittere peccata & iustificare, nisi præuiso bono vtu Sacramentorum, vel actibus supernaturalibus, quibus ad hæc sufficienter disponimur. Neque decernit efficaciter augmentum gratiæ & gloriæ, nisi præuisis meritis, aut alijs causis augmenti. Quidam etiam media & auxilia salutis dare non decernit efficaciter, nisi præuiso vtu bono mediorum & auxiliorum ante collatorum, vel orationes nostras, aut aliorum pro nobis orantium. Possunt enim alij alijs impetrare à Deo, vt efficacius uocentur & conuertantur, vel vt perseuerent, atque etiam eximia gratiæ beneficia consequantur. Iuxta illud vulgatum, Si Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet. Et inud Iacob, 5. v. 16. *Orate pro inuicem & saluemini, multum enim ualet deprecatio iusti assidua apud Deum.*

SECTIO II

De actibus diuinæ voluntatis prædestinantis, eorumque ordine.

Actus diuinæ voluntatis, ad negotium prædestinationis pertinentes, generatim duo sunt: intentio finis, & electio mediorum. Atq; enim duo qui videntur quibusdam esse istis addendi, nempe voluntas efficax & absoluta saluandi eos qui præiudicantur esse habituri conditiones necessarias, & vtu seu applicatio potentie ad exhibenda media hoc tempore, exequendumque totum decretum: illi, inquam, non differunt intrinsecè à prioribus; sed tantum per comparationē ad aliquid ipsi extrinsecum. Nam intentio antecedens inefficax & conditionata pro illo signo rationis antecedente præuisionem operum vel boni status finalis, est absoluta & efficax posita præuisione conditionis necessariæ absolute futuræ. Electio quoque mediorum, id est, voluntas efficax, quam Deus habet ab æterno conferendi suo tempore hæc & illa media mouet seu applicat potentiam executionis, id est, omnipotentiam diuinam, vt ea conferat suo tempore: vt ostendimus disp. 11. sect. 7. n. 59.

M m